

Družbena odgovornost do dela: vrnitev družbene veljave delu

Družbena odgovornost do dela terja:

- razumevanje **pravice do upravljanja in udeležbe na dobičku iz dela, kot temeljne človekove pravice;**
- **uveljavitev zakonskih podlag za korporacijske pravice, tudi na temelju dela** (pravica do udeležbe na dobičku, do upravljanja, do obveščnosti, do vlaganja revizij in odškodninskih tožb zoper direktorje)
- **Tradicionalne korporacijske oblike (DD, DOO) ne zadoščajo več zahtevam spremenjenih razmerij med kapitalom in delom, ki jih terja tehnološki napredek in omogoča digitalizacija!**

Družbena odgovornost do dela terja vzpostavitev zakonskih podlag:

- za preoblikovanje gospodarskih družb v moderne **deležniške korporacije**
- za ustanavljanje **kapitalsko delavskih in delavskih korporacij in delavskih zadrug**
- za **delavsko delničarstvo in programe delavskih odkupov in delničarstva**
- za uveljavitev **obvezne udeležbe zaposlenih v dobičku**, kadar družbeniki namenijo dobiček za dividende (**npr. v višini 25%**);

Temeljita posodobitev veljavne korporacijske zakonodaje

Potrebna je prenova, posodobitev:

- **korporacijske zakonodaje** (urediti: delavske **korporacijske oblike** in delavske **korporacijske pravice**)
- **zakonodaje o sodelovanju zaposlenih pri upravljanju podjetij** (obvezni deležniški dogovor na temeljni in na ravni kapitalsko povezanih družb, primerljiva ureditev statusa članov delavskih in kapitalskih organov).
- **zakonodaje o sodelovanju zaposlenih pri upravljanju zavodov in nov zakon o zavodih**

Potrebna je nova zakonska ureditev za podporno okolje delavskih odkupov podjetij!

Potrebno je sprejeti nacionalni program družbene odgovornosti (uveljaviti korporativna družbena odgovornost, kot obveznost in ne kot miloščina korporacij)!

Delavske korporacije so korporacijske oblike v katerih delavci:

-niso le najeta delovne sile - proletarci – (mezdno razmerje),

-ampak so njeni deležniki, ki korporacijo upravljajo in so tudi udeleženi na njenem dobičku,.

Prilastitvena in upravljavska razmerja v delavski korporaciji v celoti temeljijo na vrednosti vloženega dela.

V delavski korporaciji delavci niso najeta delovna sila, plačana po ceni, ki jo določa trg, ampak so deležniki, plačani na podlagi prispevka dela k dodani vrednosti.

Delavska korporacija v RS ni zakonsko urejena!?

- Delavska korporacija je nova pravnoorganizacijska oblika, ki jo terja sodobni poslovni svet, za tehnološko zahtevne in kreativne industrije (visoka vrednost dela).
- Vrednost dela daleč presega vrednost drugih produkcijskih tvorcev, tudi kapitala;
- D. d. in d. o. o., ki temeljijo na izhodišču, da je kapital pravni temelj korporacijskim pravicam, niso primerne korporacijske oblike za delavsko korporacijo.
- Osebne družbe (partnerske družbe) so bistveno bližje asociativnemu kot kapitalskemu modelu gospodarske družbe.
- Prilastitvena in upravljavna razmerja v delavski korporaciji v celoti temeljijo na vrednosti vloženega dela.
- Korporacijske pravice ne temeljijo na vložkih v osnovni kapital, ampak na vrednosti dela, ki ga prispevajo zaposleni.
- Pri delavski korporaciji se mora osnovni kapital v določenem obdobju izplačati z dobičkom iz poslovanja ter tako ne predstavlja podlage pravicam upravljanja in prilaščanja.
- Zato mora biti delavska korporacija urejena s **posebnim zakonom-sui generis!**
- Delavska in deležniška korporacija se predlagata kot komplementarni in ne kot ekskluzivni korporacijski obliki!!